

Asia: VN/724/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi asumisneuvonnan tuesta vuosina 2023–2027 annettavasta laista

Asumisneuvonnan nykytila

Millaista asumisneuvontaa toimialueellanne on saatavilla?

Joiltakin osin Kilpailu- ja kuluttajaviraston (jälj. KKV) järjestämä yleinen kuluttajaneuvonta neuvoo samoissa asioissa kuin meidän asumisneuvontaneuvontamme, esimerkiksi vuokralaisen ja elinkeinonharjoittajan välisissä vuokrasuhteissa. Usein meidän neuvontaamme yhteyttä ottaneet kertovat, että heidät on ohjattu kysymään tarkempia neuvoja meidän asumisneuvonnastamme. Esimerkiksi KKV, joka ei anna neuvontaa asunto-osakeyhtiö asumiseen liittyen, ohjaa toisinaan Kuluttajaliiton neuvontaan näissä asioissa – välillä meille ohjataan myös KKV:n neuvonnan piiriin kuuluvia asioita, joiden osalta neuvoja ole täysin varma asiasta.

Vuokralaisilla on mahdollisuus saada neuvontaa oikeuksistaan myös Vuokralaiset ry:ltä. Yhdistyksen jäsenille neuvonta on maksutonta, muille maksullista. Kiinteistöliitto tarjoaa erittäin rajoitetusti maksullista puhelinneuvontaa asunto-osakeyhtiöiden osakkaille. Käsitksemme mukaan Kuluttajaliiton asumisneuvonta on ainoa asunto-osakeyhtiön asukkaita ja osakkaita sekä yksityisillä vuokranantajilla asuvia vuokralaisia maksuttomasti palveleva oikeudellista neuvontaa tarjoava neuvontapalvelu.

Mitä tarpeita asumisneuvonnan saatavuuden parantamiseen tai kehittämiseen olisi toimialueellanne?

On syytä selvittää sitä, pitäisikö esityksessä tarkoitetun pääasiassa asumiseen liittyviin sosiaalisiin ongelmiin keskittyvän neuvonnan tarjoaminen säätää pakolliseksi. Tällöin olisi myös huolehdittava siitä, että neuvonnalle tarjotaan riittävät voimavarat.

Mikä on organisaationne oma rooli asumisneuvonnassa?

Kuluttajaliitto tarjoaa maksutonta neuvontaa kaikille asukkaille heidän oikeuksistaan. Neuvontaa antavilla on ylempi oikeustieteellinen korkeakoulututkinto (OTK tai OTM). Neuvontaa on tarjolla asumismuodosta riippumatta – neuvonta on tämän kevään aikana laajentunut koskemaan myös asuntokauppoja.

Lausuttavana olevassa luonnoksessa hallituksen esityksessä oleva kuvaus meidän neuvonnastamme antaa hyvän kuvan neuvontamme sisällöstä ja luonteesta.

Eriyisen tyytyväisiä olemme siihen, että luonnoksessa todetaan selkeästi se, että meidän neuvontamme sisältö ja kohderyhmä ovat eri kuin tässä esityksessä tarkoitettussa asumisneuvonnassa ja että vastaavaa julkista neuvontapalvelua ei ole tällä hetkellä tarjolla.

Lain tavoitteet

Miten hyvin esitysluonnos onnistuisi arvionne mukaan parantamaan asumisneuvonnan saatavuutta toimialueellanne tai yleisesti?

Esitysluonnos ja sen myötä tuleva rahoitus lisää asumisneuvonnan saatavuutta ainakin jossakin määrin. Koska tarkoituksena ei kuitenkaan ole tarkoitus säätää asumisneuvonnan antamista kunnan tai muunkaan tahon velvollisuudeksi, osa asukkaista jää edelleen ilman tarvitsemaansa neuvontaa.

Miten hyvin esitysluonnos arvionne mukaan onnistuisi edistämään asumisneuvonnan laajentamista kaikkiin asukkaisiin asunnon hallintaperusteesta riippumatta?

-

Miten hyvin esitysluonnos arvionne mukaan mahdollistaisi erityisten asukasryhmien (mm. nuoret, maahanmuuttajat) tarpeisiin vastaamisen?

-

Vaikutukset alueellanne

Millaisia vaikutuksia esityksellä olisi organisaatiossanne järjestettävään asumisneuvontaan tai asumisen ohjaukseen ja sen rahoitukseen?

Meidän neuvontaamme tulee jonkin verran kysymyksiä ongelmista, jotka olisi voitu välttää, jos asukkaat olisivat saaneet lausuttavana olevassa esityksessä tarkoitettua neuvontaa. Monesti tilanne on edennyt jo siihen pisteeseen, että vuokranantaja on jo ehtinyt purkaa vuokrasopimuksen esimerkiksi vuokranmaksun laiminlyönnin perusteella eikä ongelmalle ole käytännössä mahdollista tehdä enää mitään. Lausuttavana olevassa esityksessä tarkoitettu neuvonta voikin parhaimmillaan vähentää jossain määrin tarvetta meidän tarjoamaamme oikeudelliseen asumisneuvontaan. Tämä voi jossain määrin vähentää neuvontamme ruuhkia ja sitä kautta parantaa meidän neuvontamme käyttäjien mahdollisuuksia saada meidän tarjoamaamme neuvontaa.

Järjestettäisiinkö asumisneuvontaa jatkossa arvionne mukaan (a) kunnan omana työnä vai (b) ostopalveluna (minkä tahojen kanssa)?

Tällä hetkellä kunnallinen asumisneuvonta on luonteeltaan erilaista kuin esimerkiksi Kuluttajaliiton tarjoama neuvonta. Parhaan ja toimivimman toteuttamistavan valintaan vaikuttaa voimakkaasti neuvonnan sisältö ja luonne (esimerkiksi se, miten neuvonta kytkeytyy kunnan muihin sosiaalipalveluihin) sekä kunnan tilanne esimerkiksi palvelun tarpeen osalta. Joissain kunnissa asia on järkevää hoitaa omana työnä ja joissain ostopalveluna, jolloin on syytä hyödyntää jo olemassa olevien järjestötoimijoiden osaamista ja palveluita.

Avustuksen käyttötarkoitukset

Asumisneuvonta Suomessa -selvityksen (2019) mukaan ARA-kantaa koskevat valtionavustukset (0,9 miljoonaa vuosittain) ovat kattaneet 11 % asumisneuvonnan kokonaisrahoituksesta. Vuonna 2022 myönnettävissä on 3 miljoonaa euroa, joka kohdennetaan asumisneuvonnan laajentamiseen ja kehittämiseen. Nyt lausuntokierroksella olevan esitysluonnoksen mukaan vuoden 2023 alusta lähtien myönnettävissä olisi 4 miljoonaa euroa, josta voitaisiin avustusta kohdentaa myös olemassa olevan asumisneuvonnan kuluihin. Kannatatteko tätä ratkaisua vai tulisiko avustusta jatkossakin myöntää vain uuteen asumisneuvontapalveluun ja asumisneuvontapalvelun laajentamiseen tai kehittämiseen? Miksi?

-

Vapaa sana

Mitä muuta haluatte lausua esitysluonnoksesta? Tässä voi myös antaa mahdolliset pykäläkohtaiset kommentit.

-

Niemi Timo
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry